

Schoolondersteuningsprofiel

OBS Het Ruimteschip

Inleiding

1. Algemene gegevens OBS Het Ruimteschip

Uit de 'schoolgids':

Het scholencomplex aan de Astronautenlaan bestaat, na de verbouwing in 2003, uit veertien leslokalen, gemeenschapsruimten met een overblijfruimte, een speellokaal voor de jongsten en een eigen gymnastieklokaal voor de groepen 3 t/m 8. Iedere groep heeft eigen computers met voor de desbetreffende leerlingen geschikte educatieve software. Alle kinderen maken regelmatig gebruik van de computer. In de groepen 3 t/m 8 is een digitaal schoolbord aangebracht en de groepen 1/2 beschikken over een touchscreen. De school wordt voor een groot deel bezocht door kinderen uit Woldwijck-West. Een groot aantal kinderen komt van buiten de feitelijke schoolwijk. Het leerlingenaantal schommelt de laatste jaren rond de 245 kinderen. Een relatief klein deel van de leerlingen is van allochtone afkomst, de meesten van hen zijn wel in Nederland geboren.

We mogen van het ministerie circa 17 leerkrachten voor de begeleiding van groepen kinderen inzetten. In totaal werken ongeveer 24 leerkrachten op Het Ruimteschip. De meeste groepen worden door twee parttime leerkrachten begeleid.

Drie leerkrachten zijn een aantal schooltijden per week vrijgeroosterd ten behoeve van de interne begeleiding en de remedial teaching. Zij coördineren de gang van zaken bij de leerlingenzorg, het toetsen en de extra hulp aan leerlingen en staan de groepsleerkrachten met raad en daad bij. Tevens krijgt de school hierbij ondersteuning van ambulante begeleiders van het speciaal onderwijs.

2. Uitgangspunten voor de zorg aan leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte

In dit document beschrijven we het onderwijs aan leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte, we bepalen de grenzen van onze zorg en het voldoen aan de wettelijke bepalingen die bestaan rondom de zorgplicht en Passend Onderwijs.

Zoals in de wetgeving Passend Onderwijs staat, is de school verplicht een ondersteuningsprofiel op te stellen dat deel uit maakt van een dekkend regionaal onderwijsaanbod.

Onze school maakt deel uit van het regionaal samenwerkingsverband Provincie Groningen 20.01. In dit ondersteuningsprofiel staat aangegeven welke voorzieningen de school heeft om zorgleerlingen op te vangen. Het profiel wordt samen met het team opgesteld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de expertise van de school, maar wordt ook rekening gehouden met de profielen van de andere scholen in het samenwerkingsverband. Het totaal aan ondersteuningsprofielen van alle scholen in het samenwerkingsverband moet zorgen voor een dekkend aanbod aan onderwijszorg.

3. Ondersteuning

Binnen het onderwijs zijn er drie niveaus van ondersteuning: Basisondersteuning, Breedteondersteuning en Diepteondersteuning.

Basisondersteuning is het aanbod van onderwijs dat de school zelf in de groepen aan alle leerlingen geeft. De basisondersteuning wordt uitgevoerd in de groep. Onder basisondersteuning vallen maatregelen die voor alle leerlingen gelden. Basisondersteuning heeft een permanent karakter en is bestemd voor alle leerlingen.

Breedteondersteuning is het aanbod van onderwijs met extra ondersteuningsvoorzieningen voor zorgleerlingen in de school. De school kan voor een zorgleerling hulp inschakelen van externe deskundigen. Bij deze extra ondersteuning blijft een leerling ingeschreven op de school. Voor de inzet van de specifieke ondersteuning aan de leerling beschikt de school over aanvullende middelen. De breedtezorg heeft een tijdelijk en/of aanvullend karakter.

Diepteondersteuning is het aanbod aan extra ondersteuning in gespecialiseerde scholen zoals die in het samenwerkingsverband in de regio aanwezig zijn. De school draagt de verantwoordelijkheid voor de leerling over aan deze speciale school. Dieptezorg kan zowel permanent als tijdelijk van aard zijn en is bestemd voor leerlingen met complexe speciale onderwijsbehoeften.

4. Zorgroute van onze school

Als een leerling met een specifieke zorgbehoefte op onze school wordt aangemeld moet worden gekeken of onze school in staat is om deze leerling het onderwijs te bieden dat hij /zij nodig heeft. Als de zorg die wij in onze arrangementen beschrijven niet past bij de onderwijsbehoefte van de aangemelde leerling dan heeft de school 10 weken de tijd om een school te zoeken binnen ons samenwerkingsverband met een passend arrangement.

In de door ons beschreven arrangementen (zie hoofdstuk 8) geven wij de mogelijkheden en de grenzen van onze school aan.

Tussentijdse evaluaties met ouders, groepsleerkrachten, externe hulpverleners en intern begeleider zorgen ervoor dat de leerling gevolgd wordt. Telkens zal worden gekeken of het onderwijs dat de leerling krijgt toereikend is.

Wanneer er sprake is van een duidelijk waarneembaar achterblijvende ontwikkeling, een kind dat zich niet gelukkig voelt of wanneer de onderwijsbehoefte te veel ten koste gaat van andere leerlingen, kan dat aanleiding zijn om met alle partijen samen te zoeken naar ondersteuning elders. Wij volgen hiervoor de route die in ons zorgplan staat.

Ouders kunnen, wanneer ze niet instemmen met de door de school aangegeven noodzakelijke maatregelen, gebruik maken van hun rechten m.b.t. informatie, advies, bezwaar en beroep (zie schoolgids).

5. Basisondersteuning in de groep

Binnen de groepen werken de leerkrachten op basis van handelingsgericht werken. De leerlingen worden op basis van hun niveau en onderwijsbehoefte ingedeeld. Door deze indeling ontstaan 3 (4) niveaus:

- Instructiegevoelige kinderen (basisaanbod): De leerlingen die de doelen kunnen bereiken met het volgen van de basisinstructie.
- Instructieonafhankelijke kinderen (verrijkingsaanbod/verdiepingsaanbod): De leerlingen die de doelen kunnen bereiken met het volgen van verkorte instructie.
- Instructieafhankelijke kinderen (minimum aanbod, zelfde reguliere doelen): De leerlingen die de doelen kunnen bereiken met het volgen van de verlengde instructie/begeleide inoefening.
- Kinderen met een ontwikkelperspectief: De leerlingen die niet alle doelen zullen halen. Dit zijn de kinderen met een specifieke pedagogische en/of didactische onderwijsbehoefte (leerlingen met een LGF indicatie/arrangement /ontwikkelperspectief).

De groepsleerkracht observeert, signaleert en zorgt voor een regelmatige screening/toetsing. Na observatie van de kinderen en signalering met behulp van toetsgegevens en verwerkingsresultaten, maakt de groepsleerkracht een analyse en een groepsplan. Dit is een halfjaarlijkse cyclus.

Als de leerkracht zich zorgen maakt over de prestaties, het gedrag of de werkhouding van een kind zal hij/zij eerst zelf interventies plegen en overleg voeren met collega's. Komen ze er samen niet uit dan wordt de intern begeleider ingeschakeld. Er volgen HGPD gesprekken en/of onderzoek en observatie.

Uit het 'Zorgplan':

Het handelingsgericht werken is een goed en bruikbaar concept om binnen ons onderwijs de zorg vorm te geven.

Bij handelingsgericht werken wordt uitgegaan van de leerling in zijn totaliteit. De leerlingkenmerken worden zo volledig mogelijk onderzocht en beschreven. Daarbij gaan we met name uit van de sterke punten van een leerling.

De kenmerken die beschreven worden hebben te maken met:

- *de onderwijsbehoeften*
- *de onderwijsleeromgeving*
- *de thuissituatie*
- *het sociaal-emotioneel functioneren van de leerling*
- *de lichamelijke factoren*

Als alle aspecten van een leerling in kaart zijn gebracht, formuleren leerkrachten, ouders, intern begeleider en waar mogelijk het kind zelf samen actiepunten en praktische adviezen voor de onderwijspraktijk van alledag. Hiermee moet een leerkracht direct aan de slag kunnen. Pedagogisch optimisme is daarbij ons uitgangspunt. We geloven in de ontwikkelingskracht van mensen.

Samen zoeken we naar kansen, mogelijkheden en compenserende factoren om een leerling vooruit te helpen, waarbij niet alleen de te behalen doelen voor de leerstof belangrijk zijn, maar ook het leren leren en het welbevinden van de leerling.

Soms kan een leerling niet meer meedoen met de reguliere methode. Er wordt dan een ontwikkelingsperspectief gemaakt.

Uit het 'Zorgplan':

Een leerling krijgt een ontwikkelingsperspectief wanneer deze voor twee vakken een achterstand heeft van 1 tot 1½ jaar en zijn intelligentie lager is dan 80. Het ontwikkelingsperspectief komt tot stand nadat de leerling is besproken met de consultatief begeleider.

Dyslectische kinderen of kinderen met complexe werkhouding en/of concentratieproblemen krijgen zo nodig een ontwikkelingsperspectief voor één vak.

We streven ernaar alle kinderen minimaal op het fundamenteel referentieniveau te krijgen. Soms lukt dit echter niet. De wijze waarop de stof in een reguliere methode wordt aangeboden sluit dan niet aan bij deze leerlingen. De leerlingen gaan verder werken met materiaal dat beter past bij hun niveau en hem/haar daarmee een betere basis verschaft. De verantwoording voor het ontwikkelingsperspectief wordt beschreven in het 'handelingsplan met ontwikkelingsperspectief'.

Dit handelingsplan wordt gemaakt door de intern begeleider samen met de groepsleerkracht.

In dit handelingsplan wordt aangegeven welke doelen in een bepaalde periode behaald moeten worden. Uitgaande van de laatste CITO gegevens wordt uitgerekend hoeveel die's/welke vaardigheidsscore het kind op dat moment haalt en wat een reële vooruitgang zou kunnen zijn. Ook wordt in het ontwikkelingsperspectief aangegeven wat het uitstroomperspectief van een leerling is, zijn sterke en zwakke punten en welke vorm van voortgezet onderwijs haalbaar is.

Afhankelijk van het niveau van de leerling wordt de leerstof aangepast.

Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met speciale leerstof voor zwakke leerlingen of met een boek van een lagere groep. De organisatie staat beschreven in het groepshandelingsplan.

Tot en met groep 5 proberen we alle leerlingen zoveel mogelijk met de methode mee te laten werken. Ze krijgen verlengde instructie en extra oefenmateriaal voor bepaalde onderdelen van de stof.

6. Breedteondersteuning

Als de basisondersteuning voor een leerling niet voldoende is dan worden externe begeleiders ingeschakeld. Dit kan zijn een consultatief begeleider van de schoolbegeleidingsdienst, een ambulante begeleider, een logopedist, enz. Regelmatig krijgen de ouders het advies hun kind te laten onderzoeken door een gespecialiseerd bureau zoals het OCRN, Molendrift, Accare of Lentis.

Tot nog toe zag de breedteondersteuning er op onze school als volgt uit:

Uit het 'zorgplan':

De school streeft ernaar om ook leerlingen met een beperking een plek te geven. Er zijn leerlingen op school met o.a. een aandachtstoornis, een stoornis in het autistisch spectrum, een gehoorprobleem of een spraaktaalstoornis. Deze leerlingen hebben vaak veel extra zorg van de leerkracht nodig. Ook het groepsproces is belangrijk bij de ondersteuning van deze leerlingen.

4.1 Aanvraag leerling gebonden financiering/arrangement

Als de leerkracht handelingsverlegenheid ervaart in het onderwijs aan een leerling wordt eerst de 'normale' zorgprocedure (zoals hierboven beschreven) doorlopen. Soms echter heeft dit onvoldoende resultaat: de handelingsverlegenheid van de leerkracht blijft bestaan.

Om toch tegemoet te kunnen komen aan de specifieke (onderwijs) behoeften van de kinderen en om de leerkracht te ondersteunen vragen de ouders in samenwerking met de school een Leerling Gebonden Financiering ('Rugzakje')/arrangement aan. De intern begeleider stelt samen met de leerkracht het onderwijskundig rapport op.

4.2 Specifieke begeleiding.

Na de toekenning van een LGF/arrangement wordt de extra begeleiding voor de leerling gestart.

Een leerkracht van het zorgteam gaat met dit kind aan het werk. Er zijn intensieve contacten met de ambulante begeleider, die is aangesteld vanuit het cluster/samenwerkingsverband om de school te begeleiden.

De ambulante begeleider observeert het kind, voert gesprekken met de ouders, de groepsleerkracht en de leerkracht van het zorgteam. Samen stippelen zij een strategie uit om dit specifieke kind zo goed mogelijk te begeleiden. Daarbij staat het welbevinden van het kind centraal. Alleen als een kind zich veilig voelt zal het tot optimale prestaties komen. Dit geldt voor alle kinderen, maar zeker bij kinderen met een beperking. Hun speciale wensen en behoeften zijn niet altijd vanzelfsprekend. Zij hebben nog meer een op het kind gerichte aanpak nodig om goed te kunnen functioneren op school.

Het betreft hier zowel de schoolse vaardigheden als het leren omgaan met de eigen beperking.

De Komeet:

Sinds het schooljaar 2012-2013 is er een aparte groep op onze school voor kinderen die zeer slecht kunnen functioneren in de eigen groep. Deze groep heeft de naam 'de Komeet' gekregen. In deze groep worden kinderen opgevangen die:

- zeer prikkelgevoelig zijn;*
- zich heel slecht kunnen concentreren;*
- een heel specifieke didactische aanpak nodig hebben;*
- een bedreiging vormen voor andere kinderen in de groep.*

In deze groep werken dagelijks een leerkracht van het zorgteam en een geselecteerde vrijwilliger. In de Komeet kunnen hooguit 10 kinderen worden geplaatst.

De Komeet is er alleen 's ochtends.

In de Komeet hebben alle kinderen een eigen afgeschermd leer-/werkplek.

In principe zijn de leerlingen een hele ochtend in de Komeet. Alleen in de pauze, tijdens excursies, verjaardagen, gymlessen en 's middags zijn ze in de eigen groep. Sommige kinderen kunnen aan de instructie in de eigen groep meedoen. Dat verdient volgens ons de voorkeur. Na de instructie gaan ze dan werken in de Komeet. Dit wordt per kind bekeken.

Niet alle kinderen met een LGF/arrangement worden in de Komeet geplaatst en niet alle kinderen in de Komeet hebben een LGF/arrangement. Zorg op onze school is maatwerk. Er wordt per zorgleerling gekeken wat wenselijk en haalbaar is.

De groepsleerkracht blijft wel eindverantwoordelijk. De leerkrachten die in de Komeet werken houden een logboek bij dat door de groepsleerkracht ingezien en aangevuld kan worden. Er is regelmatig formeel en informeel overleg tussen de leerkrachten van de Komeet en de groepsleerkrachten.

4.3 Taken leerkracht van het zorgteam

Naast het werken in de Komeet hebben leerkrachten van het zorgteam de volgende taken:

1. Ondersteuning in de klas:

- Ondersteunen en adviseren groepsleerkracht.*
- Aanpassen van het lesprogramma voor het kind.*
- Uitzoeken en aanschaffen ondersteunend (les)materiaal.*
- Dag- en weekplanningen maken met het kind.*
- Ontwikkelen stappenplannen.*

2. Ondersteuning buiten de klas:

- Psycho-educatie gericht op het sociaal emotioneel functioneren.*
- Trainen sociale vaardigheden in groepsverband.*
- Verduidelijken van de situatie waar het kind zich in bevindt.*
- Beïnvloeden van het gedrag.*
- Vergroten zelfinzicht.*
- Leren reflecteren op het eigen gedrag.*
- Versterken zelfbeeld.*
- Leren omgaan met stress.*
- Leren omgaan met de eigen beperking.*
- Aanleren nieuwe vaardigheden.*
- Verhogen motivatie door positieve ervaringen op te doen.*
- Hanteren van een beloningssysteem.*

3. Bewaken voortgang:

- Onderhouden van contacten met de groepsleerkracht, de ouders en de ambulante begeleiding.*
- Bewaken voortgangsproces.*
- Evalueren en waar nodig bijstellen van de handelingsplannen.*
- Coördineren overdracht naar het voortgezet onderwijs.*
- Ondersteuning bieden bij de keuze van een school voor voortgezet onderwijs.*
- Het streven is alle kinderen zo goed mogelijk binnen de school te begeleiden.*

Als alle inspanningen onvoldoende resultaat geven en het welbevinden van het kind, de groep of de leerkracht in het gedrang komt wordt in overleg met alle betrokkenen overgegaan tot aanmelding bij het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs.

Hoe het toekennen van een medium arrangement er precies uit komt te zien is bij het schrijven van dit ondersteuningsprofiel nog niet bekend. Dit hoofdstuk zal later herschreven moeten worden. We zullen proberen de Komeet en de zorgleerkrachten voor onze school te behouden maar of dit haalbaar is weten we nu nog niet.

7. Diepteondersteuning

Soms zijn er kinderen die niet op onze school passen. We kunnen deze kinderen niet bieden wat ze nodig hebben. Weten we dat al bij de aanmelding dan zal direct worden gezocht naar een andere, meer passende school voor het kind. Groeit dit besef gedurende de schoolloopbaan van een kind dan wordt dit in samenspraak met leerkrachten, ouders en begeleiders gedaan.

8. Arrangementen

Het profiel van de breedteondersteuning in school

De breedteondersteuning op school wordt mede bepaald door de aanwezigheid van extra zorgvoorzieningen en onderwijsarrangementen ten behoeve van leerlingen met specifieke beperkingen.

Voor de volgende groepen kinderen wordt in overleg met deskundigen en ouders bepaald of onze school een passend zorgarrangement kan bieden:

Arrangement 1	
Leerlingen met paniek-, vlucht- of agressief gedrag.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	Op het gebied van agressie en vluchtgedrag zijn wij niet toegerust. De expertise en mankracht ontbreekt om agressieve kinderen en /of kinderen die weglopen adequaat op te vangen op onze school. Kinderen die al op onze school zitten en externaliserend gedrag gaan vertonen worden besproken met de groepsleerkrachten, ouders, externe deskundigen en intern begeleider. Afhankelijk van de situatie worden maatregelen genomen. Deze worden geregeld geëvalueerd en zo nodig herzien. De school kan gebruik maken van de projectgroep Passend Onderwijs en/of de deskundigheid van het SBO door expertise van de Zwaikom in te schakelen.
<i>Aandacht en tijd</i>	Kinderen die al langer op onze school zitten en op een moment paniek- en vluchtgedrag laten zien of fysiek gewelddadig worden zijn op dat moment niet op te vangen in een groep. Zodra een kind zo boos is dat de situatie onveilig wordt voor de andere kinderen en de leerkracht, treedt het protocol agressieve kinderen in werking. Hierin beschrijven wij wat wij verstaan onder agressie en welke procedure we volgen bij het optreden hiervan. Als het gedrag veelvuldig voorkomt en hulpverlening onvoldoende verandering hierin brengt kan een kind niet langer op onze school blijven en zal samen met de ouders en hulpverleners gezocht worden naar een passender vorm van onderwijs. Als het gedrag van het kind redelijkerwijs stuurbaar is worden zowel in als buiten de groep individuele gesprekken gevoerd met het kind om ervoor te zorgen dat het zich veilig en gehoord voelt.
<i>Voorzieningen</i>	We volgen het protocol agressieve kinderen.

<i>Gebouw</i>	In de Komeet kan een (agressief) kind tijdelijk een prikkelarm plekje krijgen. Dit kan alleen zolang er sprake is van hulpverlening en progressie in het gedrag. Voorwaarde is uiteraard dat er een voorziening als de Komeet aanwezig is.
<i>Samenwerking</i>	De school werkt samen met de ouders en externe hulpverleners bij het zoeken naar oplossingen voor het gedrag en dragen er gezamenlijk zorg voor dat iedereen zich binnen de muren van de school veilig kan voelen.

Arrangement 2	
Leerlingen met internaliserend gedrag (Angst- en stemmingsproblemen en hechtingsproblematiek)	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	De school heeft ervaring met leerlingen met angst- en stemmingsproblemen. De school zal samen met ouders zoeken naar de juiste aanpak en hulpverlening voor deze kinderen. Externe deskundigen moeten worden ingeschakeld omdat de expertise van de leerkrachten alleen niet voldoende is om deze kinderen te begeleiden. Waar nodig zullen we de projectgroep Passend Onderwijs en/of de expertise van het SBO inschakelen.
<i>Aandacht en tijd</i>	Leerkrachten zijn in staat om deze leerlingen te signaleren, maar hebben geen tijd om deze kinderen in een groep te begeleiden. Wel kunnen ze op aanwijzing van deskundigen aanpassingen doen in hun aanpak voor deze kinderen zodat ze zich veilig kunnen voelen in de groep.
<i>Voorzieningen</i>	Kinderen die zich niet veilig voelen kunnen tijdelijk een plekje vinden in de Komeet. Op voorwaarde dat daar plek is en dat er hulpverlening is gestart. Er kunnen maximaal 10 kinderen in deze groep worden geplaatst.
<i>Gebouw</i>	De school beschikt over een apart lokaal voor de zorggroep (De Komeet).
<i>Samenwerking</i>	Allereerst met ouders en verder met hulpverleningsinstanties zoals Accare, Lentis en GGD/OCRN.

Arrangement 3	
Leerlingen met het syndroom van Down.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	De school heeft geen ervaring in de opvang van kinderen met het syndroom van Down. Als een leerling met het syndroom van Down wordt aangemeld zal deze niet worden toegelaten zonder externe deskundige ondersteuning en extra middelen. Per kind zal worden bekeken hoe het zich ontwikkelt en samen met de ouders en begeleiders wordt elk half jaar een afweging gemaakt over de vooruitgang van de leerling en de mate waarin de school in staat is om het kind adequaat te begeleiden. De ontwikkeling van het kind, de mate waarin het aandacht van de leerkracht nodig heeft en de belasting voor de groep zijn daarbij de belangrijkste criteria. We kunnen gebruik maken van de deskundigheid van een begeleider uit het voormalige cluster 3 en van de projectgroep Passend Onderwijs en hier advies vragen.
<i>Aandacht en tijd</i>	De leerling zal in de groep moeten kunnen functioneren. Afhankelijk van de mate waarop het kind zorg en begeleiding behoeft zal er iemand, bekostigd vanuit extra middelen, moeten assisteren in de groep.
<i>Voorzieningen</i>	Per kind zal moeten worden bekeken of en welke speciale voorzieningen er nodig zijn.
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	Er is een directe en nauwe samenwerking nodig tussen de externe deskundige (voormalig cluster 3), de ouders en de groepsleerkracht.

Arrangement 4	
Leerlingen met concentratieproblemen als ADHD en ADD.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	Onze school heeft een (zorg)team met kennis van kinderen met concentratieproblemen. De school biedt al jaren aan kinderen met concentratieproblemen een plek en heeft daardoor veel expertise opgedaan.
<i>Aandacht en tijd</i>	Om kinderen met concentratieproblemen goed te kunnen begeleiden is het belangrijk dat er niet teveel kinderen met dit soort problemen in één klas zitten. In groepen kunnen slechts twee kinderen met ernstige concentratieproblemen opgevangen worden.
<i>Voorzieningen</i>	In school is in de ochtend een aparte groep waarin kinderen met een zeer zwakke concentratie in een prikkelarme omgeving hun werk kunnen maken. De grootte van deze aparte groep is maximaal 10 leerlingen. In de basisgroep kunnen kinderen gebruik maken van oorbeschermers, schotjes en aparte werkplekken.

<i>Gebouw</i>	De school beschikt over een apart lokaal voor de zorggroep (De Komeet).
<i>Samenwerking</i>	De ambulante begeleider en/of ambulante begeleider helpt mee in gesprekken met ouders, leerkrachten en intern begeleider om oplossingen te vinden voor de kinderen, zodat er een passende omgeving en leerwijze geboden kan worden. Samen met ouders worden er HGDP gesprekken gevoerd. Hierin wordt o.a. ook het eventuele medicijngebruik besproken. Wij volgen hiervoor het protocol van de GGD. De school werkt samen met instellingen uit de buurt (Lentis, Inter-psy, Accare, etc.) die kinderen onderzoeken en behandelen.

Arrangement 5	
Leerlingen met leerproblemen zoals: een lage intelligentie een disharmonisch intelligentieprofiel of een non-verbale leerstoornis.	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	Alle leerkrachten zijn deskundig in het maken van analyses en groepsplannen en het werken met een ontwikkelingsperspectief. De intern begeleider ondersteunt de leerkrachten hierbij en zorgt voor een doorgaande lijn. De leerkrachten zijn op de hoogte van de referentieniveaus en hoe daarmee in de praktijk om te gaan. We hanteren de convergente differentiatie, waarbij de groep op drie niveaus werkt. Als een kind niet meer met de methode mee kan doen en op twee van de volgende vakgebieden: begrijpend lezen, technisch lezen, rekenen en spelling, een achterstand > dan een jaar heeft krijgt het een handelingsplan met ontwikkelingsperspectief. Deze kinderen halen niet het 1F niveau en krijgen passende perspectieven. Ze zullen bijna altijd uitstromen naar het Praktijkonderwijs.
<i>Aandacht en tijd</i>	In de groepen wordt structureel door de leerlingen zelfstandig gewerkt, zodat de leerkracht tijd heeft om kinderen met leerproblemen individueel of in een klein groepje te ondersteunen. Ook wordt voor de begeleiding van kinderen gebruik gemaakt van de inzet van stagiaires en vrijwilligers. Dit kan zowel in als buiten de groep. Doordat kinderen met een eigen leerlijn veel individuele instructie en begeleiding nodig hebben kunnen er maar 2 kinderen per groep worden toegelaten.
<i>Voorzieningen</i>	De methoden die worden gebruikt differentiëren naar niveau. Er zijn specifieke methoden op school die aansluiten bij een lager niveau.
<i>Gebouw</i>	Op de gangen en in de openbare ruimtes zijn plekken om met de kinderen te werken.
<i>Samenwerking</i>	Alle leerlingen met een ontwikkelingsperspectief worden besproken met de consultatieve begeleider van de schoolbegeleidingsdienst en met de ouders. Ook kinderen die van een andere school komen zullen op deze manier worden besproken voor ze worden toegelaten. Waar nodig zullen we de projectgroep Passend Onderwijs en/of de expertise van het SBO inschakelen.

Arrangement 6	
Leerlingen met aandoeningen als astma, epilepsie en diabetes.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	Ouders houden leerkrachten op de hoogte van de mate waarin een kind last heeft van zijn aandoening en het eventuele medicijngebruik. Ouders zijn de eindverantwoordelijke hiervoor. Zo nodig komt er een verpleegkundige op school om het kind te helpen bij het toedienen van medicijnen.
<i>Aandacht en tijd</i>	Er is overleg met ouders en kinderen worden in de gelegenheid gesteld om medicijnen in te nemen. De leerkracht weet hoe hij/zij moet handelen in geval van een aanval.
<i>Voorzieningen</i>	Er is een protocol over medicijngebruik en medisch handelen. Hierin zijn ook de grenzen van het medisch handelen door de leerkrachten vastgelegd.
<i>Gebouw</i>	De lokalen zijn voorzien van Activboarden. Er zijn geen levende dieren in school aanwezig. Bij kinderen met ernstige astma wordt met de ouders overlegd of ons schoolgebouw geschikt is.
<i>Samenwerking</i>	Bij ernstige gevallen wordt de GGD uitgenodigd om een leerkracht/ het team voor te lichten over de gevolgen van de aandoening voor het kind en zijn/haar omgeving.

Arrangement 7	
Leerlingen met een fysieke beperking en leerlingen met een lichamelijke/motorische achterstand.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	De school heeft ervaring met een leerling die soms in een rolstoel zit. Leerkrachten hebben voorlichting gekregen over motoriek en sensoriek van een kinder-oefentherapeute. De school kan gebruik maken van begeleiders van (voormalig) cluster 3.
<i>Aandacht en tijd</i>	Leerkrachten zijn in staat om de leerlingen met een fysieke beperking te begeleiden. Bij uitstapjes worden hulpouders ingeschakeld. Oudere leerlingen helpen elkaar. Iedere maandag is er een kinder-oefentherapeut op school die kinderen met een motorische achterstand, indien mogelijk, behandelt.
<i>Voorzieningen</i>	Er zijn geen specifieke voorzieningen aangebracht. De bewegingslessen worden gegeven door een vakleerkracht die in staat is om sommige (spel)oefeningen aan te passen aan de mogelijkheden van de leerlingen. De kinderoefentherapie wordt gegeven in een leegstaand lokaal.
<i>Gebouw</i>	Het schoolgebouw is aangepast op toegankelijkheid voor rolstoelen. Er is een rolstoeltoilet.
<i>Samenwerking</i>	Nieuwe leerkrachten krijgen uitleg over het ondersteunen van leerlingen met een fysieke beperking vanuit (voormalig) cluster 3. De kinderoefentherapeut houdt de ouders en de leerkrachten op de

	hoogte van de vorderingen van de leerlingen. Waar nodig geeft zij aanwijzingen voor in de klas.
--	---

Arrangement 8	
Leerlingen met een langdurige of levensbedreigende ziekte.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	<p>Voor langdurig zieke leerlingen is het belangrijk dat het gewone leven zoveel mogelijk doorgaat. Ook als zij in het ziekenhuis liggen of ziek thuis zijn. Onderwijs is een belangrijke verbinding met de buitenwereld en voorkomt isolement. Onderwijs biedt houvast en perspectief. Bovendien verkleint het de kans om een leerachterstand op te lopen. Leerkrachten zullen samenwerken met instanties die zich met het zieke kind bezig houden en ervoor zorgen dat het onderwijs zoveel mogelijk doorgang kan hebben.</p> <p>Het toedienen van medicijnen en lichamelijke verzorging zijn geen zaken die tot het takenpakket van een leerkracht gerekend kunnen worden. De leerkracht heeft een groep en kan niet lang de groep uit om met één leerling bezig te zijn. De leerkracht zal iemand nodig hebben die de medicijnen verstrekt en/of een kind lichamelijk verzorgt. Bovendien wordt de verantwoordelijkheid voor deze zaken niet gedragen door het team.</p>
<i>Aandacht en tijd</i>	<p>De leerkrachten houden contact met het langdurig zieke kind en de ouders. Als het kind in het ziekenhuis ligt is er overleg met de educatieve dienst van het ziekenhuis en levert de leerkracht het nodige leermateriaal. Is het kind thuis dan zorgt de leerkracht ervoor dat het kind huiswerk krijgt zodat het zoveel mogelijk bij blijft met de groep. Heeft een leerling een aandoening waarmee hij wel gewoon naar school kan gaan dan wordt er gekeken wat de specifieke behoefte van deze leerling is op het gebied van het leren of de leeromgeving.</p> <p>Zo nodig vragen we een arrangement aan en werken we samen met de ambulante begeleider van (voormalig) cluster 3.</p> <p>Waar het gaat om een levensbedreigende ziekte wordt de hulp van de GGD ingeroepen. Deze dienst kan ons helpen met het geven van voorlichting aan de leerkrachten en aan de groep.</p>
<i>Voorzieningen</i>	<p>Leerkrachten houden rekening met allergieën, diëten en lichamelijke beperkingen. Op school hanteren we de protocollen van de GGD op het gebied van medicijnverstrekking en medicijngebruik waarin o.a. wordt vastgelegd wie verantwoordelijk is.</p>
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	<p>GGD, ambulante begeleiding van (voormalig) cluster 3, OZL noord en educatieve diensten van de verschillende ziekenhuizen en revalidatiecentra.</p>

Arrangement 9	
Leerlingen met ASS en / of Gilles de la Tourette.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	De school heeft veel ervaring met het werken met kinderen met ASS. Alle leerkrachten hebben voorlichting gekregen over kinderen met ASS problematiek. Op school werken twee deskundige leerkrachten die zich hebben gespecialiseerd in het werken met kinderen met gedrags- en concentratieproblemen. De school kan op dit moment gebruik maken van de expertise van een ambulant begeleider en/of een consultatief begeleider.
<i>Aandacht en tijd</i>	De school vindt het welbevinden van alle kinderen dus ook van de kinderen met Ass en Gilles de la Tourette erg belangrijk. De leerkrachten besteden aandacht en tijd aan het aanpassen van de communicatie, de leeromgeving en de leermiddelen zodat ook deze kinderen optimaal kunnen functioneren. Zowel binnen als buiten de groep krijgen de kinderen de nodige hulp en ondersteuning. Toch zal er altijd gelet moeten worden op het welbevinden van de leerling met ASS en de rest van de groep. Mocht het welbevinden in het gedrang komen dan moeten er in overleg met de ouders maatregelen getroffen worden. Hierbij valt te denken aan (tijdelijke) plaatsing op een SBO/SO school of een andere voorziening.
<i>Voorzieningen</i>	Leerkrachten, ouders, intern begeleider en leerkracht zorgteam bespreken regelmatig de kinderen met ASS. Er wordt gekeken wat voor een kind nodig is aan aanpassingen in de ruimte en de methodiek. Er worden structuurmaatregelen genomen als het werken met bakjes, pictogrammen, dagritmekaarten, aangepaste weektaak, enz. Dit wordt kind-specifiek afgesproken en is afhankelijk van de mate waarin de problemen zich voordoen, de groep waar de leerling in zit en de aanpak van de groepsleerkracht.
<i>Gebouw</i>	De school beschikt over een apart lokaal (De Komeet) voor kinderen die in een prikkelarme, gestructureerde omgeving moeten leren. In de Komeet kunnen maximaal 10 kinderen een plekje krijgen.
<i>Samenwerking</i>	De school werkt samen met de ouders, ambulant begeleider, het Cedin, onderzoeksinstanties als Accare, Lentis en Inter-Psy.

Arrangement 10	
Leerlingen met onduidelijke problematiek.	
Invulling	
<i>Deskundigheid</i>	Leerkrachten zijn gewend om kinderen te observeren en signaleren. Leerlingen met onduidelijke problematiek, die al bij ons op school zitten, worden in eerste instantie besproken in de bouwvergadering. Voor kinderen die nieuw worden aangemeld geldt de onderstaande procedure die in de eerste tien weken na de aanmelding wordt gevolgd. Is na acht weken nog niet duidelijk of het kind op onze school de juiste begeleiding kan krijgen worden beslissingen genomen die

	passend zijn bij de problematiek van dat specifieke kind.
<i>Aandacht en tijd</i>	<p>Kinderen waarbij niet duidelijk is welke problemen er spelen en hoe daarmee om te gaan worden met ouders en intern begeleider besproken (HGPD). Er worden acties vastgelegd die vervolgens worden geëvalueerd en aangepast. Als we na een aantal gesprekken nog geen greep hebben op de problemen van het kind wordt een externe deskundige gevraagd mee te denken en te kijken. Vervolgens worden beslissingen genomen die passend zijn bij de problematiek van dat specifieke kind.</p> <p>Dit kan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek door externe hulpverlening • Observatieplaats bij SBO • Tijdelijke observatieplaats voor jonge kinderen met een risicovolle ontwikkeling.
<i>Voorzieningen</i>	We werken nauw samen met de SBO school in Hoogezand, de ambulante begeleider en de consultatief begeleider.
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	<p>De school kan vragen aan de ambulante begeleider om een kind met onduidelijke gedragsproblematiek te observeren. We kunnen gebruik maken van de projectgroep Passend Onderwijs en/of de consultatief begeleider om mee te helpen denken over andere onduidelijke problematiek.</p> <p>De school kan gebruik maken van de expertise van het SBO.</p> <p>De school werkt zoveel mogelijk samen met instanties waar kinderen worden onderzocht.</p>

Arrangement 11	
Leerlingen die (hoog)begaafd zijn, al dan niet met gedragsproblemen.	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	<p>De school heeft ervaring met het werken met (hoog)begaafde leerlingen. Het team heeft een aantal jaren geleden voorlichting gehad over hoogbegaafde leerlingen. Het team kan werken met het SIDI-protocol om (hoog)begaafde kinderen te signaleren.</p> <p>De directie, de intern begeleider en één van de groepsleerkrachten hebben zich verdiept in de wereld van de meer begaafde leerlingen door het bezoeken van congressen en scholen met beleid voor deze leerlingen.</p>
<i>Aandacht en tijd</i>	We proberen zo vaak mogelijk door het compacten en verrijken van de leerstof tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de slimme kinderen. Bij de lees- en rekenmethode zijn speciale leerlijnen voor kinderen die meer aankunnen.
<i>Voorzieningen</i>	Eens per week komen de slimme kinderen bij elkaar om gelijkgestemden te ontmoeten, elkaar te motiveren, te werken aan hun interesses en aangepaste leerstof te verwerken. Deze groep heeft de naam Komeet Plus gekregen. Deze groep kan bestaan door keuzes die zijn gemaakt in het schoolbudget en de beschikbaarheid in de formatie

	<p>In de orthotheek staan methodeonafhankelijke materialen die in de groepen gebruikt kunnen worden ter verrijking van de leerstof. Deze materialen zijn er voor rekenen, begrijpend lezen, taal en wereldoriëntatie.</p> <p>In januari 2014 is in de gemeente een bovenschoolse groep voor de echt hoogbegaafde leerlingen gestart.</p>
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	<p>Als een leerling thuis aangeeft dat het niet met plezier naar school gaat en zich verveelt wordt het kind met de ouders, de groepsleerkracht en de intern begeleider besproken. Zo nodig worden de leerlingen met de consultatief begeleider besproken. In uitzonderlijke gevallen volgt een intelligentie onderzoek. De school is voortdurend op zoek naar samenwerking met andere scholen die expertise hebben op dit gebied.</p> <p>In de extra groep worden mensen van buiten ingezet die experts zijn op een bepaald gebied om de kinderen specifieke kennis mee te kunnen geven.</p>

Arrangement 12	
De school heeft geen aanpak voor leerlingen die een tijdelijke of flexibele plaats hebben in een specifieke voorziening via symbiose.	
Uit een brief van het ministerie over Passend Onderwijs:	
<p>“Symbiose maakt het voor leerlingen die staan ingeschreven in het speciaal onderwijs mogelijk om een deel van het onderwijs op een reguliere basisschool of een school voor speciaal basisonderwijs onderwijs te volgen. Regulier en speciaal onderwijs maken onderling afspraken over het programma en de bekostiging en leggen die vast in een symbioseovereenkomst. Voorwaarden zijn dat het gaat om minimaal 180 minuten per week en om een termijn van ten minste twee aaneengesloten schooljaren”.</p>	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	
<i>Aandacht en tijd</i>	
<i>Voorzieningen</i>	
<i>Gebouw</i>	n.v.t.
<i>Samenwerking</i>	

Arrangement 13	
Leerlingen met gedragsproblemen die na verwijdering terugkeren in de basisschool.	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	<p>De school heeft ervaring met het werken met kinderen met gedragsproblemen.</p> <p>Als een kind terug moet keren naar een basisschool wil onze school eventueel zo'n kind een kans geven. Wel moet er sprake zijn van hulp en begeleiding om de overgang naar onze school goed te laten verlopen. Te denken valt daarbij aan begeleiding vanuit de projectgroep Passend Onderwijs, de ambulante begeleider, de expertise van het SBO of van de consultatief begeleider.</p>
<i>Aandacht en tijd</i>	Er zal ook moeten worden gekeken naar de groep waarin het kind geplaatst gaat worden. Een groep kan niet groter zijn dan 25

	leerlingen en één ander kind met ernstige gedragsproblemen hebben om een soepele overgang te garanderen. Van tevoren zal duidelijk moeten worden afgesproken onder welke voorwaarden het kind kan blijven, hoe lang de wen-tijd zal zijn en wanneer het definitief zal worden ingeschreven en toegelaten.
<i>Voorzieningen</i>	Kinderen die moeten wennen kunnen tijdelijk een plekje vinden in de Komeet. Op voorwaarde dat daar plek is. Er kunnen maximaal 10 kinderen in de Komeet worden geplaatst.
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	In eerste instantie zal de school samenwerken met de school waar het kind vandaan komt. Verder met de ouders, de projectgroep Passend Onderwijs de externe hulpverleners, de deskundigen van het SBO of de ambulant begeleider.

Arrangement 14	
Leerlingen met dyslexie, lees- en taalproblemen.	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	Binnen de school zijn twee lees- en spellingcoördinatoren. Zij hebben een op school toegeschreven doorgaande leerlijn gemaakt waaraan iedereen zich houdt. Ook begeleiden zij leerkrachten die vragen hebben op het gebied van lezen en spellen. De intern begeleider houdt de orthotheek up-to-date. Door kinderen nauwkeurig te volgen a.d.h.v. DMT en AVI worden lees- en spellingproblemen op tijd gesignaleerd. Leerlingen met lees- en/of spellingproblemen worden besproken, eventueel onderzocht en behandeld door externe deskundigen, het liefst op school.
<i>Aandacht en tijd</i>	De methode voor lezen is gedifferentieerd. Kinderen met zwakke leesresultaten krijgen in de groep verlengde instructie. Verder krijgen ze meer tijd om de leesstof te verwerken en toetsen te maken. Bijna iedere groep probeert te beschikken over iemand die met de zwakke lezers het lezen extra kan oefenen. Ook worden vaak de teksten die in de klas aan de orde komen met deze leerlingen voorbereid (pre-teaching).
<i>Voorzieningen</i>	De school is in het bezit van het protocol leesproblemen en dyslexie. Onlangs is het instrument dyslexiescreening van Cito aangeschaft. De kinderen kunnen beschikken over een Daiseyspeler en het Sprintprogramma. Voor spelling wordt het programma BLOON gebruikt. Dit kan ook thuis gebruikt worden. Dyslectische kinderen maken een aangepaste eindtoets in groep 8 en de entreetoets in groep 7. Voor kinderen met dyslexie wordt op het gebied van lezen en spelling een eigen leerlijn opgesteld.
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	Er wordt overleg gevoerd met de onderzoekende en behandelende instanties als OCRN en Cedin. We werken samen met de ouders die thuis ook veel moeten lezen met hun kinderen. In de bibliotheek is een Makkelijk Lezen Plein waar de kinderen materialen kunnen lenen.

Arrangement 15	
Slechthorende leerlingen, al dan niet met spraak-/taalproblemen.	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	Veel leerkrachten van de school hebben ervaring opgedaan met kinderen met een LGF van cluster 2. De ambulante begeleider en de zorgleerkrachten begeleiden de kinderen met spraak-/taal problemen en de slechthorende kinderen en de groepsleerkrachten bij wie deze kinderen in de klas zitten. Alle leerkrachten volgen in de schooljaren 2014/2015 en 2015/2016 een cursus van Kentalis, waarna de school zich Taalschool mag noemen.
<i>Aandacht en tijd</i>	De kinderen met een arrangement van cluster 2 krijgen extra, aangepaste instructie van een extra leerkracht en de ambulante begeleider van cluster 2. In de groep krijgen ze waar nodig extra begeleiding bij het maken van hun werk
<i>Voorzieningen</i>	Voor slechthorende kinderen kunnen we gebruik maken van de Solo apparatuur dat het kind zelf mee naar school neemt. De slechthorende kinderen zitten vóór in de klas zodat ze de leerkracht kunnen aankijken en beter kunnen horen. Er kunnen maximaal twee kinderen met TOS per groep worden opgevangen.
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	Samenwerking met logopedisten en audiologische centra waar de leerlingen worden onderzocht en/of behandeld. Begeleiding door Kentalis. Samen met de ouders wordt gezocht naar oplossingen van de problemen waar deze kinderen tegenaan lopen.

Arrangement 16	
Leerlingen met (faal)angststoornissen.	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	De groepsleerkrachten vinden het pedagogisch klimaat in de groep erg belangrijk. Het zich veilig voelen, nieuwsgierig zijn en zich competent voelen vormen de basis waarop de kinderen zich verder kunnen ontplooiën. De leerkrachten zijn zich daar zeer van bewust. De afgelopen jaren hebben we regelmatig te maken gehad met angstige leerlingen. Er is daardoor voldoende expertise opgebouwd. Ook kunnen we terug vallen op de kennis van onze ambulante begeleider.
<i>Aandacht en tijd</i>	De leerkracht zorgt er in de groep voor dat de kinderen zich gehoord voelen. Door het houden van groeps- en individuele gesprekken probeert de leerkracht waar nodig aandacht te besteden aan leerlingen die zich angstig voelen.
<i>Voorzieningen</i>	Als een leerkracht twijfels heeft over een leerling beschikt de school over vragenlijsten voor het opsporen van (faal)angst.

	Op school is literatuur over (faal)angst.
<i>Gebouw</i>	
<i>Samenwerking</i>	Ouders weten het meeste over hun (faal)angstige kind. Samen met hen wordt een strategie ontwikkeld die zowel thuis als op school werkt. Waar nodig worden externe deskundigen gevraagd mee te denken.

Arrangement 17	
Leerlingen met een visuele belemmering	
<i>Invulling</i>	
<i>Deskundigheid</i>	Op dit gebied heeft de school nog geen ervaring. Er is nog nooit een leerling aangemeld met een visuele belemmering. We zijn dus niet deskundig op dit gebied. De aard van de visuele beperking kan zeer divers zijn. In overleg met ouders en Visio wordt gekeken of een leerling op onze school kan worden toegelaten.
<i>Aandacht en tijd</i>	Voor kinderen met een ernstige visuele beperking zal slechts plaats zijn op onze school als ze niet onevenredig veel aandacht vragen van de leerkracht. Er zal altijd een afweging worden gemaakt tussen de aandacht die een slechtziend kind nodig heeft en de aandacht die de rest van de groep vraagt. Ook ondersteuning vanuit Visio is noodzakelijk. Er kan slechts één kind met een visuele belemmering per groep worden toegelaten.
<i>Voorzieningen</i>	Het is essentieel om bij de inrichting van het onderwijsleerproces rekening te houden met de specifieke kenmerken van de visuele belemmering. In overleg met Visio wordt gekeken welke aanpassingen we moeten en/of kunnen doen.
<i>Gebouw</i>	Zo nodig moeten er aanpassingen worden gedaan in de groep, in het gebouw, of op het plein. Dit gebeurt in overleg met ouders en andere deskundigen.
<i>Samenwerking</i>	Om kinderen met visuele beperkingen niet tekort te doen zal de school nauw moeten samenwerken met externe instanties zoals Visio om kwaliteit te kunnen garanderen.